

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, utorak 10. kolovoza 1915.

Broj 35.

Novi uspjesi u Kurlandiji i u Poljskoj. — Početak nove akcije saveznika u Dardanelima. Potonuće turske oklopnačje.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

B eč, 9. augusta. (D. u.) Službeno se javlja:

R u s k o bojište.

Neprijatelj, suzbijen sa fronte Visle, proganja se. Austro-ugarske i njemačke su bojne sile prekorake još juče između željeznicke Ivangorod-Lukov te mjeseta Garvalin veliku cestu Varšava-Lublin u istočnom pravcu. Lijevi brijej Pieprz te desni Visle kod Ivangoroda pročišćeni su od neprijatelja. Naše su čete prešle Pieprz prama sjeveroistoku i prama sjeveru. Bojna polja Lubartovo i Mišova pokazivala su sve slijedove nagnjene lježege neprijatelja. Broj po vojski nadvojnje Josipa Ferdinandina zarobljenih povisio se na 8000. Između Pieprza i Buga nastavlja se boj. Na Drještu su naše čete susibile vise Usečka. Rusne na više mjesto te zabilježile preko 1600 momaka i zaplijenile 5 strojnih pušaka.

T a l i j a n s k o bojište.

Dobrđebolska visoravan stajala je jučer mjestimice pod jakom topničkom paljicom. Naše je topništvo uspješno odgovaralo. U kraju Plave vlake takodjer živahnja topnička djelatnost. Pokusaji slabijih neprijateljskih sile, da provale u naše položaje kod Zagore izjavili su se. Na koraku s granici navalila slabija neprijateljska odjeljena bez uspeha. Neprijatelj je pred našim pozicijama na sedlu Bladneru pustio preko stotinu mrtvaca. U tirolskom pograničnom području jedna je naših patrulja subtila na Cresti bianchi (Monte Cristallo) neprijateljsku potonutu te joj manjala znatne gubitke, a da nije izgubila ni jednog momaka. Istično Baona, na Lavantenu, zbio se okraj 8. augusta te se zivalno palilo. Sa naše strane nisu tome nestravovali čete.

Zamjenik poglavice generalnog stožera, pl. Hoffer, podmarsal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 8. augusta (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službenojavlja:

Z a p a d n o bojište.

Pet francuskih letala oborenje je bilo, između ovih dva, koji su bacili bombe na otvoreni grad Saarbrücken, time je bilo ubijeno 9 gradjana, 26 teško i veći broj lako ranjenih.

I s t oč n o bojište.

Navale same od Kovna približile su se tvrdjavi. Zarobljeno je 430 Rusa i zapli-

AUGUST ŠENOA:
PRIMA DONNA

Prijevištje iz talijanskog života.

(Duljo).

Zivo privru sri si Riego lijepu grobu, odbijajući toböz njezine žrtve, ali u osni zelac, da mu ne ispunji volja.

Pri slijedećem sastanku dogovaranju se ljubovi, kako da hjeze.

Dodeće večer tamna, kisovita. Nebo bijas, zastrio, a staru kraljiju sinjega mora pokrivala guta, bjelkasta magla.

Graf Amati pohodi samodrug večernim zavabu nekog plemića, a grofica hineči težljivost osta kod kuće. Otpusli slincad i podje u umutnare soše svoje.

Biće je po prilici deset sati.

Vijor uzrujava glaćin velikog Kanala.

Klisi udari živo, a talasi uzavrije bu-

rom.

Rijedke su gondole jurile bijesnom vomi. Namicaša se noć, gdje živa dusna ce, da ostavi svoga zakonitika.

Negda se snilo za takova vremena pod-

mjeni zlotorv kroz tmaste ulice, pod-

plavljeno na doksu, nož u srce;

negda za takove bure lovijuša lov plaće-

jenjeno 8 strojnih pušaka. I prema sje-
vernoj i zapadnoj fronti: Lomže napred-
ovalo se. Zarobljeno je 3 časnika i 1400
momaka i zaplijenjeno 7 strojnih pušaka i
oklopni automobil. Južno Lomže prekora-
čilo je cestu Ostrvo-Viškovo. Rusi, koji su
se na nekim mjesimima trvdokorno opirali,
odbačeni su. Novo-Georgijevsk bio je i na
istoku zatvoren. Praga je zaposnjena. Naše
će prodri prama istoku. Nekoliko je
bilježilo Rusa u Varšavu zarobljeno.

J u g o i s t oč n o bojište.
Vojska Wojszkićeva prekorala je cestu
Garvalin-Riki, sjeveroistočno Ivangoroda.
Lijevi krilo skupine vojske Mackensenove
sušilo je Ruse preko Pieprza. Sredina i
desno krilo približuju se ert Ostrvo-
Hans-Uhrusk na Bugu.

Turski ratni izvještaj.

C a r i g r a d, 9. augusta. (D. u.) Glavni stan javlja:

Na dardanelskoj fronti iskrcaje je nepri-
jatelj noći od 7. augusta pod zastalom
svome flote djebove dovedenih svježih sile u
okolicu i sjeverno od zaljeva Sarosa, a
ostakao na dvim mjestima sjeverno Arifbu-
runjcu. Kod Karačeli bio je iskrcaen nepri-
jatelj potpuno potjeran i biježao je
na brodove zapustivši 20 mrtvih. Sjeverno
Arifburunju iskrcaene neprijateljske sile na-
predovalo su nešto malo dne 7. augusta
pod zastolom flote. Njihovo je prodiranje
navješten obustavljeno, a njihove navade
dne 8. augusta ujutro odbijene su na
znatne gubitke. Kod Sedilibrata bile su od-
bijene dne 8. augusta neprijateljske
navade na desno krilo, gdje je nepri-
jatelj pustio pred našim jarcima 2000
mrtvih. Tri zastoke neprijateljske navade
dne 7. augusta na ove jake, kašto na-
vale neprijatelja u masama na naš cent-
rum i lijevo krilo bile su odbijene. Ne-
prijatelj ne samo što je potpuno ma-
cenatrag u njegove prijašnje pozicije,
nego smo još osvojili dio njegovih jaraca.

Neprijateljska podmornica potopila je
danas ujutro oklopnačju „Khairedin Bar-
brus.“ Veliki dio posatke je spašen.

Khairodin Barberus bila je oklop-
nja od 10,000 tona, te oružana sa 6
topova sa 28 cm a 8 od 10 cm. Gra-
djena je god. 1891., vozila je 17 milja
na sat.

Italija i Dardaneli.

R i m, 9. augusta. „Avanti“ donosi raz-
govor svog audekuna, koga je imao sa
jednom visokom ličnosti o Dardanelima.

Polićar drži mogućim, da će se darda-

nici grozne inkvizicije, da napuće olovne
komore, da iznenada između vrem-
nečadu, okrivljenu životu olmu, nek
daleko od svijeta i sunca gine i venu
sred gada, lmine, groze podzemnih tam-
nica.

A takova je noć imala tamnom, mirnom
koprenom svojom zakloniti bijeg
dvoje ljubovnika, bijeg čiste i krijepon-
seda nedavna žene, bladne ponosite lje-
potice, koja pogazi zakon i vjeru, koja se
stvari preljubicom.

Gre, njemje, orijaske uspinjahu se
stare palace izburghi talasa u tamnu
noć. Po velikom Kanalu letila šajka pla-
ćenica strijeliničice, ugibajući se vjet-
sakve zaprijeći.

U jedan mah dolinu se ladjica, mu ne
pod pose stube stare palače, iz koje se
majlo svjetlu vidjelo, već pod malu po-
krajnu vratašcu.

Najedno pomoli se kraj brodaru čo-
vjejk zagrmlj plastiem.

Ponovo je motrio jedan od zatvoreni-
huljaka.

Iza tamna prozora kan da se je bije-
lija marama.

Za nekoliko časova polaganio se otva-
raru vratašcu.

Ali je Riego tjerao sve dalje i dalje.

izlazi svaki dan osim nedjelje poslije podne u Puli u na-
kladu tiskara Jos. Krmpotić, Trg Custoza 1, gdje se
najavlja tiskara, urednički i upravni lista. Za uredništvo
odgovara izdavač Josip Hain. Telefona broj 58. Broj
poštanske telefonske 36-615. Predplatna iznaka 2 K 40 h
mjesečno, 6 K trimesecno, pojedini broj stane 6 heleri.
Oglase računa se po 20 h jednostupni petferek (3 mm).

Francuska i živež.

Paris, 9. augusta (D. u.) Komora
primila je vladin načrt o kupovanju i ra-
sprodaji brasnina i žita u svrhu opskrbe
civilnog pučanstva sa 416 proti 13 gla-
sova.

R u s i su se prevarili.

K o p e n h a g e n, 9. augusta. (D. u.)
„Rijec“ donosi članak, u kojem se veli:
Dan godišnjice rata nije donio željenog
uspjeha. Rusi stoje danas na istoj liniji,
na kojoj su u svoje vrijeme htjeli zapo-
četi borbu. Račun neprijatelja, da će Ruse
i njihovi način nepravljive (?), pokazao se
je polupunoma ispravnim. Mi ne čemo ta-
jiti, da se ja nasa zadača pokazala mnogo
većom, zapletenijom i težom, nego li smo
očekivali.

T u r s k a ne odstupa svog područja.

Paris 9. augusta. Londonске novine
javljaju preko Haga, da su prama vije-
tina pouzdanoj vrela prekinuti dogovori
između Turske i Bugarske. Turska je iz-
javila, da ona ne misli podnijeto na od-
stup svog područja. Bugarsko.

Englezzi priznавају žalosni položaj.

L o n d o n, 9. augusta (D. u.) „Mor-
ningpost“ piše: Mi moramo narod reći,
da je položaj ozbiljan. Stalone je, da Rus-
ija ne bi bila Varšavu predala, kada ne
bi bila prisiljena. Bilo micanje opko-
ljenja njemačke vojske nije još prošlo.
Gibanje njemačkih četa je jeko pogibeljno
i strašno. Sva opreznost i sposobnost rus-
kog velikog kneza i sjajno držanje
slike pješadije bit će potrebno, da se iz-
bjegne mrežama, stoji ih su postavili ve-
likije strategije, sto vode njemačku vojsku.
Svaki entitet stoji sada na ostrici noža.
Mi stojimo prek takvim položajem, gdje
jedina sigurnost leži u tome, da se učini
sve moguće, što je narod sposoban da
učini.

Položaj u Bugarskoj ugoden.

K o l n, 9. augusta (D. u.) Dopisnik
„Kölnerische Zeitung“ javlja iz Sofije: Od
njerodavne vladine strane doznačen, da
su sastupniči etvornog sporazuma pre-
dati bugarskoj vladi usmene izjave, koje
ali radi držanja Srbije ne budražavaju
sto su razjašnjenja, sto ih su postavili ve-
likije imati. Nije se predalo nikakve pi-
smene note. Vlada označuje položaj Bu-
garske kao vrlo ugoden. Tursko-bugarski
povjerenici nastavljaju se na prijateljskoj
podlozi.

Amerika ne će izvazati municije.

M a n c h e s t e r, 9. augusta (D. u.) Lon-
donski dopisnik „Manchester Guardian“
javlja iz najboljej izvora: Amerikanskom
kongresom, koji će se nekoliko sedmica
sastati, bit će predložena zakonska osno-
va, prama kojoj se zabranjuje izvoz muni-
cije ratujućim vlastima. Agitacija je za
ovo pacifička. Opstoji mogućnost, da
će ova biti počinjana uslijed američkih
trgovackih interesa.

Minu noćea, Sretno stigao u Milan.
Ali sam nekolicu sati ostao tamo, pa
onda podjeđe put Genove.

Odvale putovati su parobrodom do Li-
vorna, od Livorna kopnom do Firence.
Firencu, raj Italije, ponos umjetnosti, pod
dvinim nebom, imala bi biti prvi stalin
uticajno slijednik njihove ljudi.

Za malo dana razabraši iz novina, da
je grof Amalija kapula palo. Umurči
probog ustegnu Juliji svu lastinu.

Vijest ova uzdrina živo Julijin duš.

Zar nije ona bila razlog grofovog smrti?

Riego nije dao, da mu se osvetiši lju-
bovnici, već je življom ljubavi razario
nesretnicu, i zagljušio milovanjem probu-
dnici svijest Julijina.

„Sad si slobodan; sad si moja sva i
čitavla!“ uskljiku radostno.

Slučaj, koji nas sastavi, uenadana nje-
gova smrt, koja stoni nemarski taj sa-
vez, svjedoči su nam s neba, da smo si
sudjenici! Sto je nezgoda pokvarila, to
je narav popravila!“

Oh, kako je radio slušala Julija ove za-
namljive riječi, koje joj sve više ogli-
šavaju svijest! Pa nije li ju sve nukalo,
da joj iz duše izgine i najmanji prikror?

(Daje slijedi.)

Štrajk u Americi.

Utica, 9. augusta (D. u.), 1500 radnika Remingtonove tvornice izjavilo je, da će stupiti u štrajk. Dosada vlasta mir. Uzrok štrajka leži u zahtjevima povisjenja plaće.

Iza Varšave.

Dojam u Rusiji.

(Sjednica ruskog državnog vijeća)

Na početku sjednice državnog vijeća podijeljio je predsjednik Kulon srušnički rječnik vijeća grof Božinovski, koji je rekao: Nakon što je Varšava danas dosjerala u ruke nepratitelja, ne može državno vijeće sutići. Mi se podvrgavamo vojni božji, te erpmo pouzdanje iz spoznaje, da je naša domovina već godine teško iskušavana, te što je veća bo naše duse, da tim više raste želja, da se rat vodi do kraja. Uvjeti pobjede su neslomljiva volja nujne i Rusa i sređe. Prigabamo se da zemlju pred boli naših poljačkih drugova. Osmislite se braćo! Snosite još neko vrijeme i za vas će doći dan pobjede. Mi oplakujemo gubitak glavnog grada Pojske, posestreime Rusiju, ali Rusija ne veli: Zbogom Varšava, nego do vidjenja.

Predsjednik se potpunoma priključio ovim izjavama boli, na što je poljački član državnog vijeća Šebecko na slijedeći način odgovorio:

Teska srca stupam na tribunu. Sadašnji dogadjaji u velike se tenu naše domovine, tako da svu oni, koji smo Pojaci i moramo imati celične žive, da uznemirimo nositi bol, koju nam je postala providlost. Prije nekoliko dana duboko me gnane izjave Dume. Mi Poljaci ćemo ih se uvjeće sjećati. Danas se na tribine ove visoke kuće izrazile hrvatske simpatije ruskog naroda za pojaki narod u njegovoj boli.

Ali usred te nesreće sjećamo se činjenice, da nas je na ovom tlu dugi niz historijskih dogadjaja učinio ujedinjenim poljackim narodom. Dozvolite, da ovdje sjećamo izjavom, da poljački narod nije potpao, već da je sloboden, te da nije iscrpljen, već je juk, hvala njegovoj silnoj narodnoj životojnoj snazi. Sjećam, da će zauzimati časno mjesto u obitelji Slavena, boriti će se s njima do posljednjeg dana i nikada ne će izdati zastavu Slavenstva. Predsjednik je viknuo: „Zivio poljački narod!“

Veselje u Turskoj.

Prigodom pod Varsavu i Vangerodu izdjeđe svi carigradski listovi u svečanom rubu u znak veslja. Mise su prolazile put polunajescima ulicama i čuprijama uz klijanje poljedjnickoj vojski saveznika.

Dojam u Engleskoj.

Daily News* piše: Pad Varsave znači i pad Škocjana i Novogoroda.

Dojam u Francuskoj.

U Parizu su otakzane sve svečanosti na padu Varsave. Tomu su prigodom govorili svi ministri u parlamentu o neobnovitvi četvornog saveza do toboužje konačne pobjede.

Odjak preuzeća — u njemačkim novinama.

Vossische Zeitung*:

Stojimo pred provedenjem dugo spremanog plana velike ofenzive. Prije svega dolazi u obzir skraćenje fronte. I ne predstoji samo mogućnost daljnje prodrijevanja za osiguranje velikog uspjeha na istoku protiv otpornosti Rusije, već i oslobodjivanje mnogih četnicih grupa, koje će se dati i drugdje upotrijebiti.

Berliner Tageblatt*:

Što je prishlo Rusiju, da napusti svoje uporište na Visli? Nije ni neslašta nuncije, ni vojnika, već potpuna strategija velikoga kneza i vojskovođe i slomljena disciplina vojske, koja je razlogom velikog ogromnog ratnog materijala.

Franckfurter Zeitung*:

Varsava je pala, u nju je ušla njemačka vojska, jer je uvođen činom postigla triumf slave i pobjedu nakon jedne godine rata.

Ruski je medved na umoru — živila Varsava!

Dojam u Italiji.

Talijanski stampa grjevito nastoji, da opisani javnost o zamaskaju pod Varsavu. „Corriere della Sera“ izjavljuje, da su Rusi dobrovoljno ispraznili Varsavu. I Riga će se isprazniti. U svim gradovima vlada velika konsternacija.

Nakon pada Varšave!

(K položaju na ratištima.)

Pula, 10. augusta.

Prva se godina svjetskog rata završila velikom njemačkom ofenzivom na istoku, defendivom osojenog zemljišta u Francuskoj — i uspješnim ratom svojih potomstvenika na moru.

Njena saveznica, naša monarhija, ma da se u prvoj polovici ove ratne godine nalazila u drustvu svog njemačkog druga u dosta kritičnom položaju, znale su saveznike čete da zastoko brane svoj teritorij, kamo su nastojale nepratiteljske naprednije mase da prodru.

Na promaku proleće, prisilile nepratitelja na defenzivu osojenih krajeva. Ne mogavaju ih udzdrati — napusti Przemisli, Lvov, sto je značilo slom ruskog ofenzivnog moći u Galiciji, a početak saveznike ofenzive, koja evo već počela od bitke kod Gorlice — traže puno četiri mjeseca.

Vrhunac je njemačka ofenziva posigla zauzećem Varšave. Tako je završila prva godina ove ratne konflikcije: Napuštanjem svih dosadanjih ruskih obrambenih linija u naprednijem etapu saveznika. Tako do sada! A što sada?

Rusi uzmuni dalje nepustajući nutrim Poljske — saveznici. Njihov će uzak za dva dana doprijeti do linije, ili bolje granice ruske i poljske jezične medje.

A onda? Hoće li dalje uzimati? Ruske i engleske novine kombiniraju iz namjera ruskog generalnog stožera, da će Rusi prestati uzakom kod linije Dynaburg-Kovno-Grodn-Brest-Litovsk — do Rumunjske granice — i pitaju se, hoće li Rusi braniti osamljeno i opkoljeno i time tvrdjavi Novo-Georgijevsk dulje vremena ili će napustiti za kratko, kao i Varšavu itd.?

Novi Georgijevsk jest tvrdjava za koju se Rusije po mjeru njemačkih vojnih krugova može osloniti, te oni mogu opisati prepuštiti sudbini obrane. Ova je tvrdjava ogradjena od mnogih tzv. močvarnih utvrda: one su naime okružene takvim terenom, koji se može u nuždi naploviti vodom i ilo učiniti močvarnim. Granate, kugle i ostala explozivna sredstva, koja panu no i ovačko lože ne djeluju nipošto na njemu onom silom i dimenzijom, kojom na suhom tlu, jedino je uspiješno djelovanje s rapske vatre.

Rusi ispricavaju napuštanje svih utvrti da, ne na gube na vlastitim silama vojske, munitije i ostalog ratnog materijala u svim doselje napuštenim tvrdjama — i rekli da će se odlučiti na obranu Novog-Georgijevska, da oslabi valja da saveznike vojske?

To se naslučuje po tom, što se Rusi povukuju sasmati rijeke Visle na sadašnju obrambenu kružniju, sto ide Lomžom — Zap. Ostrovom — Gurvalionom nuz sjev rječni prigib na rijecki Viperzu ravno k Vladičini Bugu.

Njemačke operacije idu zatim, da sprječe svaku rusku obranu na kružniji Rigado-Brest-Litovsk niz Buga. Njihove čete djeluju stoga na označenom pravcu, tako one generala Belowa pravcem Kovna — na sjever, a na jugu pravcem Vladimira Volinski poimence prema Kowelju, kao znamenito stješnje odvodista selježnica na jug.

Na dardanelsku je obala nastavio nepratitelji iskrivanjem svojih četa već od 7. o. m. ovano kod Ariburna i u Saroš-kom zaljevu. Kod Karača-ali-ja našlo je iskrivanje na zestoki otok Turaka, dok je ono kod Ariburna teži malo uza napredovali. Tog istog dana para žrtvom nekog nepratiteljskog podmornika turski oklopni brod prvog reda „Barberus“.

* * *

Sutračnjim danom ustaviti ćemo daljnje šiljanje lista svim onima, kojima ga želimo već 40 dana, a nisu priopštili niti preplatne a niti list povratili. To činimo reda a ne nepovjerenja radi.

* * *

Razne vesti.

Poštuj tudje — svojim se dići! Pred nekoliko dana potužio se jedan gospodin, kako naši ljudi malo drže od sebe. Govorio se nekim radnicima hrvatskim, pitao ih otkuda su, na što mu spomenule se otkupe iz Pule. Nu gje čuda! Čim se onaj gospodin odaleo, počeli nasi ljudi govoriti talijanski! Ali ljudi božji, budite već jednom pametni. Nemojte nikada i niđejte govoriti drugi jezik nego samo hrvatski. Ne treba Vas se toga sramiti. Izbacite zaobičaj upotrebljavanja tudjeg jezika. Hrvati su danas na bojnim poljama najbolji junaci, oni lju potiske krv za cara i Austriju, i svakog koji vas čije hrvatski govoriti, mora Vas poštovati. Vrijedati se od nikoga ne pustite, ali ne smijete ni sami sebe a ni drugoga vrijedjati. Pokažite se samo nasi, pokažite, da ste neustrasivi Hrvati, koštu se neustrasiva Vaša brata i sinovi na bojnim poljama! Vi biste radnici arsenala mogli biti istoga preko noći promijeniti. Dosada se međusobno talijančari, a u buduće ne mojte. Udarite makar globu od 2 K za crveni križ ili za naše evakuirice, koje bi 2 platio svaki onaj hrvatski radnik koji izgovori talijansku riječ! Talijani neka govoriti talijanski i vi Hrvati ne mojte govoriti, nego samo hrvatski.

Ruski zarobljenici u Hrvatskoj. Javljuju „Obzor“ iz Djakovca: Na imanjima dječavackog biskupa dra. Kraca radi 1200 ruskih zarobljenika. To su samo i jaki i razvijeni ljudi plave kose. Vrlo su flagmatični, pa i ako ih je većina ratovala 5, 6 i 8 mjeseci, ne ima na njima ni traga kakovoj nervoznosti. U jutro, čim ustanu, dobro opera ruke i leće se te brišu ruci, a onda se sakupe i može Bogu. Prebijaju neku pobožnu pjesmu. Kad idu i sada opet svi operi ruke, a prije objeda i večere opet se mole Bogu i pjevaju nabožne pjesme. Isto čine i poslije jela, a onda u skupovima pjevaju svoje tugaljne narodne pjesme vrlo skladno i od srca. Jedu više nego naši ljudi, ali ne će da piju nikavih zdestkih pića, jer to nije za ljeto. Najradiju piju hladan čaj. Vrlo su se teško priučili na kruh od ječmenog i kukuruznog brašna. Od tih ruskih mužika ne čuje nikada osorijne riječi, a pogoljeno ne psovke: oni se da pade zgraju kada enu naše ljude, kako psuju. Svojki sarže i kao zarobljenici postaju i svojki slušaju, i tako su mirni, da ni tri stotine zarobljenika pazi samo pet vojnika. U poslu su sporiji nego naši ljudi, ali da to rađe sigurno te brzo sve nauče i shvate. Sa stokavima se težko sporazume, ali kad čovjek počne s njima govoriti kajkavski onda su vrlo veseli, jer govoru sve razumiju. Vele da su oni jedini naši naši naši, nego ne uviđaju. Naši ljudi vrlo rado makari i sa znakovima razgovaraju sa ovim dobrim mužicima.

Dobrovoljni prinosi.

Prinosi za hrvatske škole u Puli: Naša je uprava primili te će prostiljidi svrši slijedeće prinose:

Medju momčadi „N. V. B. Franjo Ferdinand“ sakupljeno prijedolom dana „Città di Jesi“ K 80-70. Darovaće: Ranogajec S. K., Žemanki M. 5 K, Triumvirij 4 K, Brečić M. 3 K; po 2 K: Crnobori B., Jurasnić N., Kučan F., Lasan G., N. N., Sančić M., Dragović M., Serić i Drvić; Spinčić I. K 50; po 1 K: Smolica L., Medvedić A., Salamunji N., Tabain N., Marcelja J., Zak J., Banina E., Surjan J., Kujliš S., Bokalimatović L., Bilić J., Trbičković J., Fugosić N., Radošević J., Samasa M., Loin M., Mikulić A. P. S., Lukarić J., Surjan P., X. Y., Žit I., Šparunica M., Valerijević L., Kurešić S., Trmotin K., Radaković B., Gacin P., Marinulić B., Korića C., Crnobori M., Perisa A., Segulić I., Pendulić D., Rajsek J., Pavelić N. i Golac; po 60 h: Lukežić Š.: po 50 h: Pešić I. i Visković; po 40 h: Braun F., Manestar M., Taraz G i Cirjan I.

Ukupno . . . . K 80-70
Prije iskazano 1503-44

Sveukupno . . . . K 1584-14

Odvjetnik i vojni branitelj

Dr. Lovro Scalier

nalazi se na putovanju

te se vraća 25. augusta o.g.

Protiv ženskoj taštini....

R. N. L.* donosi ovu zgodnu filipiku u Kakav je na ženski svijet? Ovaj smotri upit postavlja kada smo za vrijeme rata, nakon ustrojstva i temeljnjog posmatranja, opazili, da nas ženski svijet ne vodi ozbiljan ratun na tužnim stanjem naroda. On kada ne uvijda, njegovu borbu za opstanak politički i ekonomski. Sve ide svojim tokom kao i prije rata. Napravili padajući fizičkoj i materijalnoj snazi naroda, gizda, kićenje ostaju u istoj modi kao i prije ove svjetske nevjole.

Nisi upravni činovnici prvi ustadoze protiv tog ženskog poroka i izlazode odredbe, da se zabranjuje svako ludo krenje u nošnji, nosetje i upotreba svile i zlatnih nakita. Mogu razumjeti, da se ta zabranu odnosila na naš puk.

Ali zar je ženski građanski svijet svih klasa u tom pravcu manje prijekora vrijedan? Kao inteligentni element, dosadašnje obzižljivo opomenu, jer bi mogao narodnu primjer od prednjačiti.

Ovo u časovi gdje bi naša ženska inteligencija i na tom polju mogla našim ženama iz puka biti učijeljem.

I kako je preobzižljiva stvar, slijedi i otud, sto je u tom pravcu ustao jedan i to najpozvaniji faktor i organ. Čujmo samu, ali i pamtimo, što piše, Godopski list.

„Svima nama je teško, svi prizivaju jedno strašno doba. I dok se mi gospodari s tako prorijedjenom radnom snagom mamećim s obradom zemlje i sada s puni težkih brigova i muka prizmo na ton sunce da priradimo kruh svaglijan za našu vojsku, nas i naše građane — dotele u našu purgarijdu jedva vidimo, da joj je težko. Ženskardija u gradu neprimenjivo, kao i u blaženo mirno doba marljivo studirajući zurnale, kupuju svilu, pantike i kojekako pomodne krpeljine, troši na kojadrži i snajardi, da ih načine lijepo. „Ljepisima o drugih“, da formi njihovih tijela učine zamamnim, privlačivim. Na sejma, opravama i likutu ne se stedi. Tu se žene naprilištu, natječu u teme, koja će više potrošiti i ne misle na to, da bi mogle u proslodignoju opravi seširu steti i živjeti, i da za tako predstavljen novac kupe kruha. One se visoko ženju za ono, što će melnuti u se. Da! Jer misle opravu idu svakog — a u lonac mi ne gledaju nitko. A njihovi muževi, oci, braća i dragani, i u tome im robuju, pa si tome daju odusku u galami, da je živec skup. Ne imadu ni toliko odvadnosti, da se tu na skupom pomodre robe, da traže makinalne cijene za tu robu!“

Ima čeljadi, koja još ne shvaćaju obzižljivo, koje prozivaju, koja hodočastiti i paraskasti, lagodne i bezbrizne na tuđi ratun živjeti, koja se ne može odreći ugodnosti, koje im je omogućavalo mirno doba, koja se sva brija sastoji pitaju toalete i conforta! Nas se za pravo izravno malo tice, tek mislim, da bude krasotice, koje silom i u ovo ratno doba, hoće eksplatali lijepe forme svojih tijela, to mogle potučiti za znatno manjostvu, brije i sa — više uspješa..., kod toga ne bi ona toliko galamile protiv skupove, koja je neminovno.“

Na lijevoj ruci moraš nositi vezanu (vrpcu).

Knjige:

Vježbenica talijanskoga jezika za samouke.

Sastavio Barbara Mate Balota iz Raše, Mariner od jedanputa, a sada soldat od „kavalerije od kraja“ u Gracu.

Cijena 1 kruna.

***

Krvava Košulja ili us-

pomene iz doline Raše.

Sjedjevalo Vladimir Nazor, c. kr. ravnatelj učiteljstva u Kastvu, sada pučki učiteljstvo u carskoj vojski. Cijena 50 fl.

Prodaje se u

Papirnici Jos. Krmpotić

(Uprava „Hrvatski List“)